

ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด กับการเสียหายเงินได้บุคคลธรรมดา

กันชนาท บุญรอด*

1. สาระสำคัญ

คำว่า “ค่าสินไหมทดแทน”¹ หมายถึง สิ่งที่ให้หรือการกระทำที่ทำได้เพื่อชดใช้หรือทดแทน ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สิน หรือแก่ บุคคลอื่นเนื่องมาจากการละเมิดหรือการผิด ลัญญา รวมทั้งการคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหาย ด้วย ส่วนคำว่า “ค่าเสียหาย”² หมายถึง มูลค่า แห่งความเสียหายที่ผู้เสียหายพึงได้รับการชดใช้

ค่าสินไหมทดแทน มี 2 ประเภท คือ³

1. การคืนทรัพย์สินหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น หมายถึงทรัพย์สินที่ต้องเสียไปเพราะถูกเอาไป โดยละเมิดในลักษณะแย่งการครอบครอง เจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองมีสิทธิติดตาม เอาคืน ถ้าคืนไม่ได้ก็ต้องใช้ราคาทรัพย์สินนั้นแทน

2. การใช้ค่าเสียหาย หมายถึง ค่าที่ทำให้ เขาเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างอื่น ข้อสังเกต ดอกเบี้ยในค่าเสียหาย เมื่อโจทก์มี สิทธิได้รับชดใช้ค่าเสียหายตาม ป.พ.พ. มาตรา 434 และมาตราอื่นๆ ต่อมาแล้วหากเป็นตัวเงิน จำเลยก็ต้องรับผิดชอบในดอกเบี้ยตามมาตรา 206 และมาตรา 229

ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทน ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามประมวล- รัษฎากรหรือไม่

หากพิจารณาตามคำนิยามของคำว่า “เงินได้พึงประเมิน” ตามมาตรา 39 แห่ง ประมวลรัษฎากร หมายความว่า เงินได้อันเข้า

“สรรพากรสาร” ปีที่ 69 ฉบับที่ 3 มีนาคม 2565

* นิตินทร กองกฎหมาย กสมสรรพากร

¹ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

² ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

³ วัชร เนติวาณิชย์ เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาละเมิด ภาคเรียนที่ 1 สมัยที่ 74 โฟล์ที่ 8 วันที่ 13/8/2564 เว็บไซต์ <https://www.thethaibar.or.th/>

ลักษณะพึงเสียภาษีในหมวดนี้ เงินได้ที่กล่าวนี้ ให้หมายความรวมถึงตลอดถึงทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับ ซึ่งอาจคิดคำนวณได้ เป็นเงิน เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือ ผู้อื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทต่างๆ ตามมาตรา 40 และเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ ด้วย

จึงเห็นได้ว่า ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนที่มีการจ่ายเป็นเงินหรือจ่ายเป็นทรัพย์สิน ย่อมเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมิน” ตาม มาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร แต่จะต้อง เสียภาษีหรือไม่ ต้องพิจารณาต่อไปว่าค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนนั้นได้รับการ ยกเว้นภาษีหรือไม่ ถ้าได้รับยกเว้นภาษีก็ ไม่ต้องเสียภาษี

● หลักกฎหมาย

บทบัญญัติตามประมวลรัษฎากรที่ เกี่ยวข้องการกับการยกเว้นภาษีในเรื่องค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนนั้นอยู่ใน ประมวลรัษฎากร มาตรา 42 ซึ่งบัญญัติว่า “เงินได้พึงประเมินประเภทต่อไปนี้อยู่ได้รับ ยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

(13) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด เงิน ที่ได้จากการประกันภัย หรือการฌาปนกิจ

สงเคราะห์”

จึงเห็นได้ว่า ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนที่จะได้รับการยกเว้นภาษีนั้น จะต้อง เป็นค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากการทำละเมิด หากเป็นการให้ค่าเสียหาย ตามสัญญาหรือเนื่องจากการผิดสัญญาหรือ ตามกฎหมายอื่นแล้วไม่ได้รับยกเว้นภาษี

ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด เป็นเงิน ค่าเสียหายจากการทำละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือ ประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิ อย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

*ข้อสังเกต*⁴ คำว่า “ผู้ใด” หมายถึง ผู้ทำละเมิด ซึ่งจะเป็นบุคคลธรรมดา เช่น ผู้เยาว์ คน วิกลจริต คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ ความสามารถก็ได้ หรือจะเป็นนิติบุคคลก็ได้ แต่นิติบุคคลนั้นต้องพิจารณาจากการกระทำของ ผู้แทนนิติบุคคล หากกระทำนอกวัตถุประสงค์ ย่อมไม่ถือว่าเป็นการกระทำของนิติบุคคล⁵

คำว่า “ทำ” หมายความรวมถึง การงดเว้น การที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย

⁴ ภิกขุ ปุระโน ธาณี ดอกอินทร์ แห่งบัญญัติ I ฉบับบททวน คณะวิชาการ The Intention Group หน้า 347

⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1083/2544 และฎีกาที่ 2512/2521

แต่การงดเว้นที่จะถือว่าเป็นการกระทำนั้น ผู้งดเว้นจักต้องมีหน้าที่หรือมีความรับผิดชอบที่จะต้องกระทำการเพื่อป้องกันผลอันจะเกิดขึ้นนั้นด้วย ซึ่งอาจเป็นหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด⁶ หรือหน้าที่ตามสัญญาหรือหน้าที่อันเกิดจากการกระทำครั้งก่อนของผู้ทำละเมิดก็ได้

สำหรับค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด ป.พ.พ. มาตรา 438 บัญญัติว่า “ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความสะดวกเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย”

ข้อสังเกต ค่าเสียหายอันผู้ทำละเมิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นต้องเป็นผลโดยตรงจากการทำละเมิด⁷

► **คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 180/2563** โจทก์ทั้งสี่ฟ้องจำเลยที่ 2 ในฐานะนายจ้างของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้ทำละเมิด และฟ้องจำเลยที่ 3 ให้ร่วมรับผิดชอบในฐานะผู้รับประกันภัยค่าจ้าง ความรับผิดชอบของจำเลยที่ 2 และที่ 3

จึงแตกต่างกันโดยความรับผิดชอบของจำเลยที่ 2 ที่มีต่อโจทก์ทั้งสี่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ. ว่าด้วยละเมิด ซึ่งจำเลยที่ 2 ในฐานะนายจ้างต้องร่วมกันรับผิดชอบกับลูกจ้างซึ่งเป็นผู้กระทำละเมิดในทางการที่จ้างและจะต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายโดยไม่ต้องคำนึงว่าจะได้เอาประกันภัยไว้หรือไม่ ส่วนความรับผิดชอบของจำเลยที่ 3 นั้นเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ. ว่าด้วยประกันภัยค่าจ้าง ซึ่งผู้รับประกันภัยมีความผูกพันที่จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นตามเงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งตามมาตรา 887 วรรคหนึ่ง มีความหมายว่า เมื่อเกิดวินาศภัยขึ้นผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่ตนจากผู้รับประกันภัยโดยตรง และเป็นค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบฐานละเมิดคือจำนวนค่าเสียหายทั้งหมดที่ผู้เสียหายได้รับแม้ผู้รับประกันภัยต้องรับผิดชอบความเสียหายทั้งหมดที่เกิดขึ้นเพื่อจำนวนวินาศภัยอันแท้จริง แต่ก็จะต้องไม่เกินไปกว่าเงินคุ้มครองตามที่ระบุในกรมธรรม์ประกันภัย ส่วนจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยแม้ไม่ใช่ผู้กระทำละเมิดแต่

⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2118/2540

⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4018/2533

จำเลยที่ 2 ในฐานะนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นลูกจ้างและเป็นผู้กระทำละเมิดในทางการที่จ้าง จำเลยที่ 2 จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ 1 รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในหนี้ละเมิดทั้งหมดที่เกิดขึ้นเต็มจำนวนตามมาตรา 420 ประกอบมาตรา 425 และ 438 และต้องร่วมกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ทั้งนี้ผู้เสียหายย่อมมีสิทธิที่จะเลือกฟ้องผู้ทำละเมิดหรือผู้ที่ต้องร่วมรับผิดชอบในเหตุละเมิดหรือผู้รับประกันภัยคนใดคนหนึ่งให้รับผิดชอบเต็มจำนวน หรือทุกคนชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในวงเงินประกันภัยซึ่งผู้ทำละเมิดต้องรับผิดชอบได้ ดังนั้น แม้จำเลยที่ 3 มีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของจำเลยที่ 2 ภายในวงเงินคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัย แต่จำเลยที่ 2 ก็ยังมีความรับผิดชอบต่อโจทก์ทั้งสิ้นในมูลหนี้ละเมิด จำเลยที่ 2 จึงต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อโจทก์ทั้งสิ้น ส่วนกรณีความเสียหายที่เกินจากจำนวนเงินเอาประกันภัยที่เป็นผลมาจากการชดใช้ที่ล่าช้าของผู้รับประกันภัยอันจะทำให้ผู้รับประกันภัยยังคงต้องรับผิดชอบนั้นมีเพียงค่าเสียหายของโจทก์ที่ 4 ที่เกินจากวงเงินตามกรมธรรม์ประกันภัย แต่ก็ยังเป็นค่าเสียหายที่เป็นผลโดยตรงอันเกิดจากการทำละเมิดและศาลชั้นต้นได้กำหนดให้ตามความเสียหายที่แท้จริง มิใช่เป็นผลจากการ

ชดใช้ที่ล่าช้าของจำเลยที่ 3 ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันรับผิดชอบต่อโจทก์ทั้งสิ้นโดยให้จำเลยที่ 3 ร่วมรับผิดชอบในวงเงินตามกรมธรรม์ประกันภัยจึงชอบแล้ว

2. ตัวอย่างคำวินิจฉัยที่น่าสนใจ

2.1 คำพิพากษาศาลฎีกา

เรื่องที่ 1⁸ โจทก์จำเลยต่างฟ้องคดี

ซึ่งกันและกันทั้งทางแพ่งและทางอาญา ต่อมาทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันในคดีแพ่งที่โจทก์ฟ้องจำเลยคืนค่าหุ้นและแบ่งผลกำไร โดยจำเลยยอมชำระเงินให้โจทก์ 250,000 บาท และโจทก์จำเลยยอมเลิกคดีที่พิพาทกันทุกคดีเงินจำนวน 250,000 บาทที่โจทก์ได้รับเพื่อเป็นการระงับข้อพิพาทในคดีที่โจทก์ฟ้องขอคืนค่าหุ้นและแบ่งผลกำไร อันเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องตามสัญญา จึงไม่ใช่ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด แม้จะมีคดีอาญาที่โจทก์ฟ้องจำเลยหาว่าปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอม เป็นส่วนช่วยให้การประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งดังกล่าวเป็นผลสำเร็จลงได้ แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้เรียกเอาค่าเสียหายอะไรในคดีอาญานั้นด้วย จะถือว่าเงินนั้นเป็นค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดยังไม่ได้ เงินจำนวน

⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2366/2516

250,000 บาทนี้ จึงไม่เป็นค่าสินไหมทดแทน เพื่อละเมิดอันจะได้รับการยกเว้นจากภาระภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร

เรื่องที่ 2⁹ จำเลยทำสัญญาประนี-ประนอมยอมความกับโจทก์โดยยอมจ่ายเงินจำนวนหนึ่งแก่โจทก์ ก็เนื่องจากโจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยว่าจำเลยเลิกจ้างโจทก์โดยไม่เป็นธรรมโดยอาศัยฐานะที่โจทก์เป็นลูกจ้างและจำเลยเป็นนายจ้าง เงินค่าเสียหายที่โจทก์ได้รับจากจำเลยจึงเป็นเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานตามที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร มาตรา 40 (1) ซึ่งกำหนดให้เป็นเงินได้พึงประเมิน หากใช้เป็นค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิดตามมาตรา 42 (13) ไม่ จำเลยซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินจำนวนดังกล่าวจึงมีหน้าที่หักภาษีเงินได้ไว้ ณ ที่จ่ายตามประมวลรัษฎากร มาตรา 50

ข้อสังเกต ค่าเสียหายตามตัวอย่างข้างต้นเป็นค่าเสียหายตามสัญญาจ้างแรงงาน ไม่มีการทำละเมิดเกิดขึ้น จึงไม่ได้รับยกเว้นภาษี

เรื่องที่ 3¹⁰ ศาลฎีกาพิพากษาให้จำเลยทั้งสองพร้อมบริวารออกจากอาคารพิพาทของ

โจทก์ ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันส่งมอบอาคารดังกล่าวแก่โจทก์ในสภาพซ่อมแซมดีแล้วและใช้ค่าเสียหายจนกว่าจะส่งมอบเสร็จแก่โจทก์ ชั้นบังคับคดีปรากฏว่า ต. เช่าอาคารพิพาทบางส่วนจากจำเลยทั้งสอง ต. จึงเป็นบริวารของจำเลยทั้งสองและถือได้ว่า ต. ได้ครอบครองอาคารพิพาทแทนจำเลยทั้งสองตลอดมา ถือไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสองได้ส่งมอบอาคารพิพาทให้แก่โจทก์เสร็จสิ้น ต่อมา ต. ได้นำกุญแจห้องในอาคารพิพาทมอบให้แก่โจทก์ต่อหน้าศาล จึงถือได้ว่าจำเลยทั้งสองได้ส่งมอบอาคารพิพาทให้แก่โจทก์เสร็จสิ้นในวันดังกล่าว โจทก์จึงมีสิทธิเรียกค่าเสียหายได้จนถึงวันดังกล่าว

เงินหรือประโยชน์จากการให้เช่าทรัพย์สินเป็นเงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40 (5) (ก) ที่จะนำไปคำนวณภาษีเงินได้ แต่เงินค่าเสียหายที่โจทก์ได้รับตามคำพิพากษาถือเป็นเงินค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิดที่จำเลยทั้งสองอยู่อาศัยในอาคารพิพาทโดยไม่มีสิทธิ ซึ่งได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 42 (13) จำเลยทั้งสองจึงไม่มีหน้าที่ต้องชำระภาษีแทนโจทก์และไม่มีสิทธิหักภาษีเงินได้ดังกล่าวจากโจทก์ได้

⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3353/2532

¹⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 408/2550

ข้อสังเกต ตามตัวอย่างข้างต้น มีการทำสัญญาเช่า และเมื่อครบสัญญาเช่าแล้ว ผู้เช่าไม่ยอมออกไปจากอาคารที่ให้เช่า ผู้เช่ายังคงอยู่อาศัยในอาคารพิพาท การอยู่หลังจากครบสัญญาเช่านั้นถือว่าเป็นการอยู่โดยไม่มีสิทธิอันเป็นการทำละเมิด ผู้ให้เช่าจึงฟ้องขับไล่ ผู้เช่าพร้อมเรียกค่าเสียหาย ศาลพิพากษาขับไล่และให้ผู้เช่าจ่ายค่าเสียหายให้กับผู้ให้เช่า ในกรณีที่ผู้เช่ายังคงอยู่อาศัยในอาคารพิพาท หลังจากเลิกสัญญาแล้ว ซึ่งเป็นการอยู่โดยไม่มีสิทธิอันเป็นการทำละเมิด ดังนั้น ค่าเสียหายที่ศาลพิพากษาให้ผู้เช่าจ่ายให้แก่ผู้ให้เช่าจึงเป็นค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนจากมูลละเมิด ในกรณีนี้จึงได้รับการยกเว้นภาษีตามประมวลรัษฎากร มาตรา 42 (13) เมื่อค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวได้รับการยกเว้นภาษีแล้ว ผู้เช่าจึงไม่มีสิทธิที่จะหักภาษี ณ ที่จ่าย

2.2 แนววินิจฉัยของกรมสรรพากร

เรื่องที่ 1¹¹ บริษัทฯ จ่ายเบี้ยประกันชีวิต ให้กรรมการผู้จัดการ ตามมติที่ประชุมของ บริษัทฯ เพื่อเป็นสวัสดิการและการตอบแทน คุณความดีที่บริหารธุรกิจจนประสบความสำเร็จ ด้วยดีตลอดมา ต่อมาบริษัทฯ จ่ายเงินสินไหม

ทดแทนกรณีการสูญเสียชีวิตของกรรมการผู้จัดการ ที่บริษัทฯ ยกให้แก่ครอบครัวหรือทายาท เข้าลักษณะเป็นค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดหรือเงินได้จากการประกันภัย เป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ตามมาตรา 42 (13) แห่งประมวลรัษฎากร

เรื่องที่ 2¹² เงินได้ตามสัญญาประนี-ประนอมยอมความสำหรับค่าเสียหายเนื่องจากการเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งนาง ส. ได้ยื่นฟ้องบริษัท อ. จำกัด (มหาชน) โดยอาศัยฐานะที่เป็นลูกจ้างและบริษัทฯ เป็นนายจ้าง เงินค่าเสียหายที่นาง ส. ได้รับจากบริษัทฯ เข้าลักษณะเป็นเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร มิใช่ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตามมาตรา 42 (13) อันจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนั้น บริษัทฯ ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50

เรื่องที่ 3¹³ สินไหมทดแทนที่นาง ม. ได้รับจากองค์การฯ ตามคำพิพากษาศาลแรงงาน

¹¹ หนังสือที่ กค 0811/408 ลงวันที่ 21 มกราคม 2543

¹² หนังสือที่ กค 0706 (กม.08)/818 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2549

¹³ หนังสือที่ กค 0702/8398 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2560

กลางในคดีหมายเลขแดง มีมูลหนี้มาจากการกระทำละเมิด ตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 จึงเป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตาม มาตรา 42 (13) แห่งประมวลรัษฎากร และองค์การฯ ไม่มีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย แต่อย่างไรก็ดี ส่วนดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี จากเงินต้นซึ่งเป็นค่าสินไหมทดแทนเข้าลักษณะเป็นเงินได้ชนิดเดียวกับค่าสินไหมทดแทน ฉะนั้น ดอกเบี้ยของเงินต้นค่าสินไหมทดแทนก็ถือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเช่นกัน

เรื่องที่ 4¹⁴ เงินค่าทดแทนที่หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จ่ายให้แก่ นาย อ. กับพวก เพื่อตอบแทนการใช้ที่ดินในการก่อสร้างโครงการสายส่งไฟฟ้า เป็นเงินค่าทดแทนที่หน่วยงานรัฐวิสาหกิจจ่ายตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ดังนั้น เงินค่าทดแทนดังกล่าว จึงไม่ใช่ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 ไม่เข้าลักษณะเป็นเงินได้ที่ได้รับการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยาตามมาตรา 42 (10) แห่งประมวลรัษฎากร และไม่ใช่เงินค่าทดแทน

ตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 นอกจากนั้น แม้ต่อมา ข้อ 2 (87) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509)^๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 301 (พ.ศ. 2556) กำหนดให้เงินได้ส่วนที่เป็นเงินค่าทดแทน เงินค่าตอบแทน หรือเงินอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันที่ได้รับเนื่องจากความเสียหายหรือเสื่อมประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดในการเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ การเข้าใช้สอยหรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ หรือการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ก็ตาม แต่เนื่องจากข้อ 2 (87) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509)^๑ มีผลใช้บังคับสำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป

ฉะนั้น เงินค่าทดแทนที่ นาย อ. กับพวก ได้รับก่อนวันที่ 1 มกราคม 2556 จึงไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) แห่งประมวลรัษฎากร นาย อ. กับพวก ซึ่งเป็นผู้มีเงินได้จึงมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.94 และ ภ.ง.ด.90)

¹⁴ หนังสือที่ กค 0702/278 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2558

สำหรับปีภาษีที่ได้รับเงินได้พึงประเมินนั้น ตาม มาตรา 56 และมาตรา 56 ทวิ แห่งประมวล- รัษฎากร

เรื่องที่ 5¹⁵ นาย ก. ได้รับความเดือด ร้อนจากการซื้ออาคารชุด จึงได้ร้องเรียนคณะ- กรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ให้ดำเนินคดีแพ่ง กับบริษัทฯ และศาลได้มีคำพิพากษาให้จำเลย ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยให้กับนาย ก. เงินต้น ที่ได้รับตามคำพิพากษาศาลเป็นเงินที่ได้รับคืน มาจากการซื้ออาคารชุดดังกล่าวโดยมิได้

เป็นการขาย ไม่เข้าลักษณะเป็นตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร จึงไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาแต่อย่างใด ส่วนกรณีดอกเบี้ย ถือได้ว่าเป็นเงินที่ได้รับเนื่องมาจากมูลหนี้สัญญา ไม่ใช่มูลหนี้ละเมิด ดอกเบี้ยจึงมิใช่เงินได้พึง ประเมินประเภทค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด อันได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษี เงินได้ตามมาตรา 42 (13) แห่งประมวล- รัษฎากร แต่เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 ต้องนำไปรวมคำนวณเพื่อยื่นแบบแสดง รายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

¹⁵ หนังสือที่ กค 0702/5976 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2552